

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO
Kirkon keskusrahasto

Tilinpäätös
1.1.–31.12.2018

Asiakirjanumero: DKIR/213/00.01.02/2019

Hyväksytty kirkkohallituksen täysistunnossa 26.2.2019

KIRKKOHALLITUS

Sisällys

1.	Johdanto	5
1.1	Yleistä taloudesta ja sijoitusympäristöstä.....	5
1.2	Seurakuntien talous vuonna 2018	6
2.	Kirkon keskusrahaston toiminta.....	7
2.1	Organisaatio	7
2.2	Kirkon yhteinen toiminta	10
2.3	Kirkon palvelukeskus.....	15
2.4	Kirkon keskusrahaston merkittävimmät sidosryhmät	18
3.	Tulevaisuuden näkymät ja riskienhallinta	20
3.1	Tulevaisuuden näkymät	20
3.2	Riskienhallinta	21
4.	Taloudellinen tulos	23
4.1	Kirkon keskusrahaston tuloslaskelma 1.1. – 31.12.2018	23
4.2	Kirkon keskusrahaston tase 31.12.2018	24
4.3	Rahoituslaskelma 1.1. – 31.12.2018	25
4.4	Kirkkohallituksen esitys tuloksen käsittelystä.....	26
5.	Liitetiedot.....	27

1. Johdanto

1.1 Yleistä taloudesta ja sijoitusympäristöstä

Poliittisella rintamalla vuosi 2018 oli erittäin haasteellinen. Italian parlamenttivaalien tulos hermostutti markkinoita huhti-toukokuussa. Italian uusi populistihallitus esitteli merkittävästi alijäämäisen ja EU:n taloudenpito-ohjeiden vastaisen budjetin, mikä näkyi erityisesti euroalueen osake- ja korkomarkkinoilla. Euroopassa poliittista epävarmuutta lisäsi huoli heikosti etenevistä Brexit-neuvotteluista. Lähes koko vuotta värittänyt tullikiista paheni kesäkuussa, kun Yhdysvallat ilmoitti merkittävistä tullikorotuksista Kiinan tuonnille. Heinäkuussa tullikorotukset ja Kiinan vastakorotukset laajenivat ja markkinoilla alettiin pelätä talouskasvun selvää hidastumista mahdollisen kauppasodan myötä. Yhdysvaltain hallinnon ongelmat eivät myöskään ole olleet omiaan markkinoiden tunnelman tukemisessa. Meksikon muuriin liittyvä budjettikiista, joka johti hallinnon osittaiseen sulkemiseen, oli yksi osa epävarmuutta lisäävästä kehityksestä.

Valtiovarainministeriön Taloudellisen katsauksen (2018/17.12.2018) mukaan maailmantalouden nopeimman kasvun vaihe on tältä erää ohi ja kasvu hidastuu lähivuosina. Tavanomaisen suhdannekierron ohella syynä on myös edellä kuvattujen kauppakonfliktien osittainen toteutuminen. Myös maailmankaupan kasvu on hidastunut nopeasti vuonna 2018. Yhdysvaltojen talous on vahvassa vireessä, mutta talouskasvu hidastuu. Kasvua ylläpitää erityisesti yksityinen kulutus. Kuluttajien luottamus nykyiseen tilanteeseen on vahvaa, mutta odotukset tulevasta kehityksestä ovat vaimeampia. Työllisyystilanne on erittäin hyvä. Inflaatio on kiihtymässä, ja keskuspankin odotetaan jatkavan rahapolitiikan kiristämistä. Euroalueen näkymät ovat heikentyneet vuoden 2018 aikana. Erityisesti teollisuuden luottamus talouskehitykseen on laskenut. Euroalueen kasvu hidastuneeseen runsaaseen 1½ prosenttiin.

Suomen talouden tuotanto on lisääntynyt vuonna 2018 laaja-alaisesti, mutta viime vuotta hitaammin. Vuonna 2018 BKT kasvaa valtiovarainministeriön arvion mukaan 2,5 %. Vahvana jatkuva talouskasvu ja voimistunut työvoiman kysyntä nostavat vuonna 2018 työllisten määrän 2,5 % edellisvuotta korkeammaksi ja työllisyysasteen 71,6 prosenttiin.

Vuonna 2019 BKT:n kasvu hidastuu 1,5 prosenttiin. Investointien kasvun ennustetaan hidastuvan selvästi vuonna 2019, mikä johtuu erityisesti rakennusinvestointien kääntymisestä laskuun. Talouskasvu hidastuu edelleen 1,3 prosenttiin vuonna 2020, minkä jälkeen kasvu hidastuu alle 1 prosenttiin keskipitkällä aikavälillä.

Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kehitys jatkuu nopeana ansiotason nousun kiihtyessä. Inflaation kiihtymisestä huolimatta reaalitytulot kasvavat selvästi ja kotitalouksien kulutus kiihtyy vuonna 2019 vuoteen 2018 verrattuna.

Hyvä suhdannetilanne ja menojen kasvua hillitsevät toimet vahvistavat julkisen talouden tasapainon tuntumaan. Myös julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen laskee lähivuosina. Julkinen talous alkaa kuitenkin vähitellen heikentyä 2020-luvun alkuvuosina, kun talouskasvu hidastuu ja sopeutustoimet päättyvät. Julkista taloutta heikentää väestön ikääntyminen, joka kasvattaa eläke-, terveys- ja hoivamenoja. Väestön ikääntyminen luo merkittäviä paineita julkiseen talouteen pitkällä aikavälillä. Vanhusväestön määrän kasvu lisää ikäsidonaisia menoja, joiden rahoittamiseksi julkisen talouden näköpiirissä olevat tulot eivät tulevaisuudessa riitä. Lisäksi työikäinen väestö, joka veroilla rahoittaa hyvinvointipalvelut ja sosiaaliturvan, supistuu. Julkisen talouden tulojen ja menojen välillä on siksi pitkällä aikavälillä epätasapaino eli kestävyysvaje, jonka mittaluokka on lähes neljä prosenttia suhteessa BKT:hen.

1.2 Seurakuntien talous vuonna 2018

Seurakuntia oli kertomusvuonna 400 ja seurakuntatalouksia 278. Yhden seurakunnan talouksia oli 246. Seurakuntayhtymiä oli 32 ja niissä oli 154 seurakuntaa. Seurakuntien määrä pysyi entisellään, mutta vuoden 2018 alussa seurakuntatalouksien määrä väheni yhdellä.

Vuonna 2018 kirkollisveroa tilitettiin yhteensä 871 miljoonaa euroa. Määrä on 16 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin (-1,8 %). Verotulon tuotto väheni 239 seurakuntataloudella ja kasvoi 39:llä. Vuodeksi 2018 kirkollisveroprosenttia korotti 16 seurakuntataloutta. Näistä viidellä kirkollisveron tuotto korotuksesta huolimatta aleni. Kirkollisveron tuotto väheni ennakoitua enemmän. Tosin vertailuvuosi 2017 oli odotettua parempi. Kirkollisveron tuotto aleni kolmatta vuotta peräkkäin. Rahan arvon muutoksen huomioiden tuotto aleni neljättä vuotta peräkkäin.

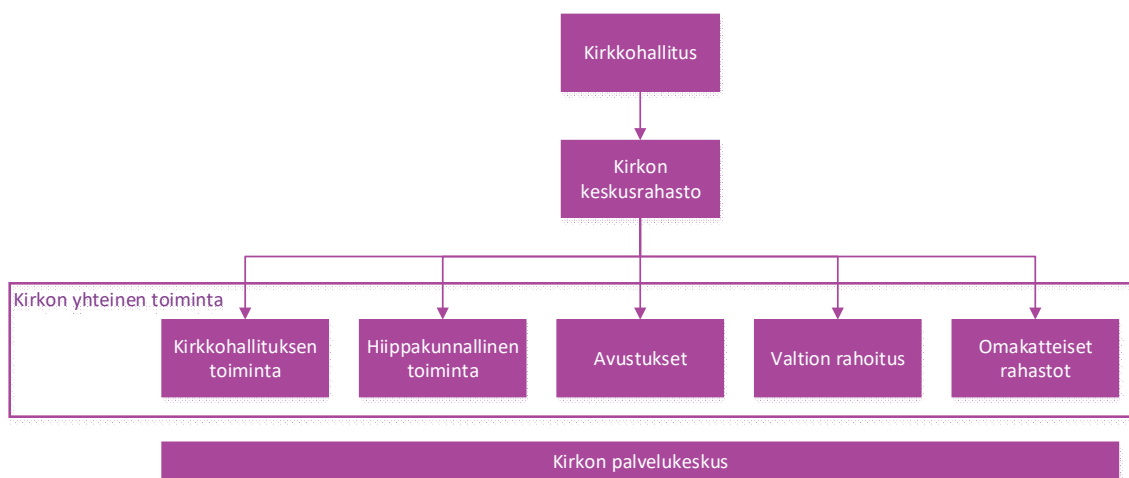
Puolet yhteenlasketusta kirkollisverotuotosta saivat 22 suurinta srk-taloutta. Toinen puolisko verotuloista kertyi 256 seurakuntataloudelle. Verotulo väheni yli 10 % 13 seurakunnassa. Yli viiden, mutta alle 10 prosentin verotuloalenema oli 78 seurakunnassa. Verotulon heikkeneminen koetteli pahimmin keskisuuria ja pieniä seurakuntatalouksia.

Seurakuntia hiippakunnittain tarkasteltaessa eniten verotulojen kasvua oli Espoon hiippakunnassa (38 % seurakuntatalouksista), Arkkhiippakunnassa (34 %) ja Porvoon hiippakunnassa (22 %).

hiippakunta	srk-taloudet	verotulo kasvoi	os. hpk:n srk-talouksista
Espoon hpk	13	5	38 %
Arkkihpk	38	13	34 %
Porvoon hpk	27	6	22 %
Oulun hpk	50	7	14 %
Helsingin hpk	9	1	11 %
Mikkelin hpk	28	3	11 %
Tampereen hpk	34	3	9 %
Kuopion hpk	38	1	3 %
Lapuan hpk	41	0	0 %
yhteensä	278	39	14 %

2. Kirkon keskusrahaston toiminta

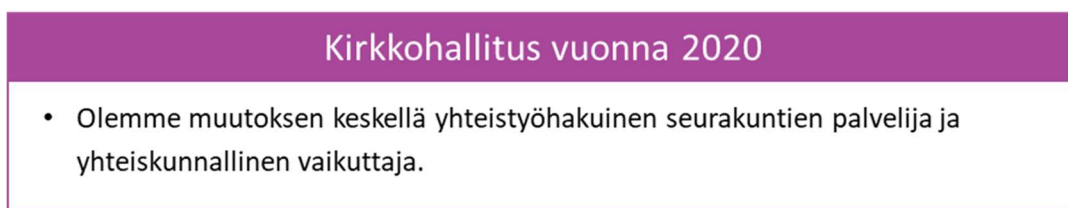
2.1 Organisaatio

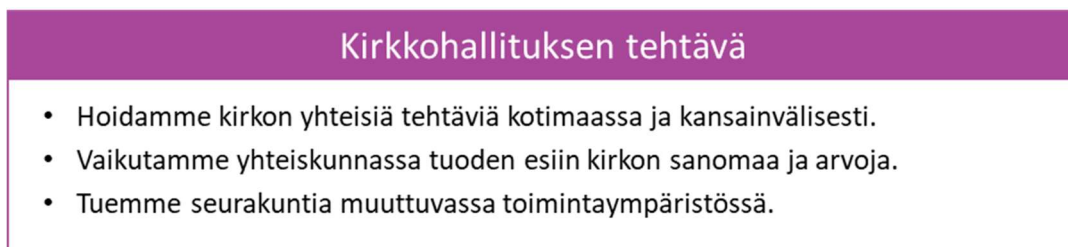
Vuoden 2016 alussa kirkon keskushallintouudistuksen yhteydessä Kirkon eläkerahasto eriytettiin Kirkon keskusrahastosta, tätä koskevat säännökset sisältyvät kirkkolakiin ja kirkkojärjestykseen. Muutos oli käytännössä pelkästään lainsäädäntötekkinen, sillä jo ennen eriyttämistä keskusrahaston ja eläkerahaston varallisuutta oltiin hallittu erillisinä kokonaisuuksina. Kirkon eläkerahasto jatkoi Kirkon keskusrahaston eläkerahaston toimintaa, ja Kirkon keskusrahaston eläkerahaston varat, oikeudet ja velvoitteet siirtyivät kirkon eläkerahastolle. Muutoksen jälkeen Kirkon keskusrahastoon sisältyvät kirkon yhteinen toiminta ja Kirkon palvelukeskus (Kipa).

Visio, missio, arvot, strategia

Kirkkohallituksen visio suunnitteluperiodille on seuraava:

Kirkkohallituksen missio suunnitteluperiodille on seuraava:

Kirkkohallituksen toiminta noudattaa seuraavia arvoja:

Kirkkohallituksen arvot
<p>Usko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liitymme maailmanlaajaan Kristuksen kirkkoon ja sen uskoon.
<p>Toivo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vahvistamme luottamusta tulevaisuuteen.
<p>Rakkaus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toimimme vuorovaikutteisesti, vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Kirkkohallituksen strategian painopistealueet ovat seuraavat:

Strategiset painopistealueet
<p>Nostamme kirkon sanomaa esiin</p> <ul style="list-style-type: none"> • Huolehdimme kirkon valtakunnallisesta viestinnästä yhteistyössä seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa monikanavaisesti.
<p>Kohtaaminen koskettaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keräämme järjestelmällisesti palautetta suunnitelmistamme ja työstämme. Vahvistamme kirkon eri toimijoiden keskinäistä yhteistyötä ja selkeytämme työnjakoa.
<p>Rakastamme lähimmäistä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edistämme heikoimmassa asemassa olevien ja kestävä kehityksen puolesta tehtävää työtä kirkossa.
<p>Arvostamme jäsenyyttä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selvitämme keinoja helpottaa kirkkoon liittymistä ja vahvistamme osallisuuden toteutumista kirkossa.

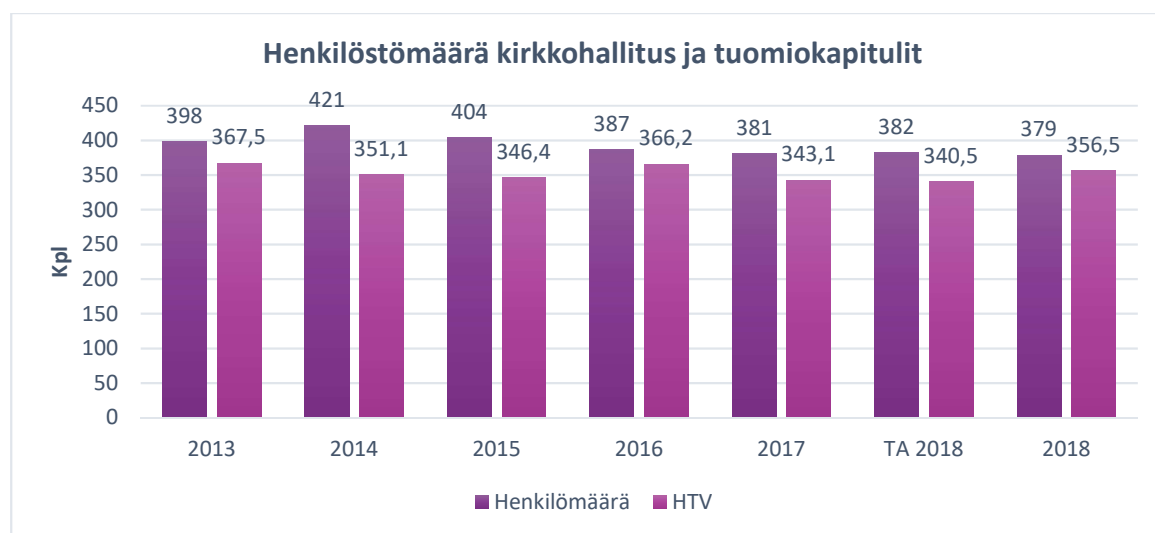
Hallinto

Kirkkohallitus hoitaa kirkon yhteistä hallintoa, taloutta ja toimintaa. Päätöksentekuelimiä Kirkkohallituksessa ovat täysistunto ja virastokollegio. Ylintä päätösvaltaa kirkossa käyttää kirkolliskokous, joka kokoontuu Turussa kaksi kertaa vuodessa. Kirkolliskokoukselle voivat tehdä esityksiä piispainkokous, kirkkohallitus ja hiippakuntavaltuustot sekä aloitteita kirkolliskokousedustajat. Kirkolliskokoukselle tehdystä esityksestä tai aloitteesta käydään Kirkolliskokouksen täysistunnossa lähetekeskustelu ja päätetään, mihin valiokuntaan asia lähetetään valmisteltavaksi. Ehdotuksen valiokuntaan lähettämistä tekee puhemiesneuvosto. Valiokunta käsittelee asian ja laatii siitä päätösehdotuksen sisältävän mietinnön. Kirkolliskokous päättää asian valiokunnan mietinnön pohjalta.

Talousvaliokunta valmistelelee kirkolliskokoukselle mietinnön Kirkon keskusrahaston talousarviota ja toiminta- ja taloussuunnitelmia sekä toimintakertomusta ja tilinpäätöstä ja muita kirkon ja seurakuntien taloutta ja palvelussuhteen ehtoja koskevista asioista.

Henkilöstö

Kirkkohallituksen palveluksessa työskenteli 31.12.2018 yhteensä 343 henkilöä, joista 112 (33 %) Kirkon palvelukeskuksessa ja 231 (67 %) Kirkkohallituksessa. Tuomiokapituleissa työskenteli 148 henkilöä. Vakainaista henkilökuntaa Kirkkohallituksessa oli 275. Erilaisissa määräaikaissa viroissa tai tehtävissä, kuten projektitehtävissä tai toisen työntekijän sijaisena, oli 68 työntekijää. Kirkon palvelukeskuksen henkilöstöstä kerrotaan tarkemmin sivulla 15 Kirkon palvelukeskuksen yhteydessä. Lisää tietoa Kirkkohallituksen henkilöstöstä on saatavilla Kirkkohallituksen vuosittain julkaisemasta henkilöstötilinpäätöksestä, joka keskittyy monipuolisesti Kirkkohallituksen henkilöstöjohtamisen eri osa-alueisiin.

Kokoaikaisia Kirkkohallituksen henkilöstöstä 31.12.2018 oli 92,7 % ja osa-aikaisia 7,3 %. Osa-aikaisuudet johtuvat projektitehtävistä ja mm. osittaisista virka- tai työvapaista sekä osittaisista hoitovapaista. Esimies- ja johtotason tehtävissä Kirkkohallituksessa 31.12.2018 oli 41 henkilöä, asiantuntijatehtävissä 170 henkilöä ja toimihenkilötehtävissä 132 henkilöä. Kirkkohallituksen henkilökunnan keski-ikä oli 31.12.2018 49 vuotta (48,5 vuonna 2017).

Henkilöstöjohtamisessa Kirkkohallituksen tavoitteena on toteuttaa oikeudenmukaista ja kilpailukykyistä henkilöstöpolitiikkaa. Kirkkohallitus on työnantaja, joka arvostaa henkilöstön osaamista ja tukee henkilöstön mahdollisuutta kehittyä työtehtävässään. Tavoitteenamme on kannustava työilmapiiri. Arvostamme pidempiaikaisia työsuhteita ja panostamme työkyvyn ylläpitoon, hyvään vuorovaikutukseen ja tiedonkulkuun sekä johtamiskulttuuriin. Henkilöstötyötä tehdään kaikilla Kirkkohallituksen organisaation tasoilla. Vastuut ja valtuudet jakautuvat niin johdolle (strateginen rooli), kuin esimiehille (käytännön henkilöstöjohtaminen, päivittäisjohtaminen) ja henkilöstölle. Henkilöstöhallinto on tämän toiminnan tukena ja kehittäjänä, mutta yhdessä vastaamme henkilöstöjohtamisen hyvästä tasosta.

Henkilöstön koulutukseen käytettiin kertomusvuonna 206 451 euroa (1,1 % palkkasummasta). Em. summa sisältää Kirkkohallituksen yhteisen koulutuksen määrärahan 30 000 euroa. Henkilöstökoulutukseen käytetty summa kasvoi edellisvuoteen verrattuna 23 %. Vuosisuunnittelun yhteydessä laaditaan koko Kirkkohallitusta koskeva koulutussuunnitelma, jota osastot ja yksiköt täydentävät omilla koulutussuunnitelmillaan. Henkilökohtaista kehittymistä käsitellään vuosittain kehityskeskusteluissa. Huomattava osa henkilöstön kehittämistä tapahtuu muodollisen koulutuksen ulkopuolella erilaisissa työryhmissä, kehittämishankkeissa, projekteissa sekä työssä oppimalla, koska työn ja tehtäväalueen kehittäminen on osa työtehtävää. Kevään 2018 aikana järjestettiin yhteistyössä Kirkon koulutuskeskuksen kanssa kolme työpajaa kirkon johtamistyötä tekeville, esi- miessparraustilaisuuksia erilaisista ajankohtaisista aiheista, sihteeripäivä sekä O365 ympäristöä käsitteleviä webinaareja ja sähköinen oppimisympäristö yhteistyössä Wistec Oy:n kanssa.

Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan Kirkkohallituksessa mm. kiinnittämällä huomiota työntekijöiden työergonomiaan ja työssä jaksamiseen. Kirkkohallituksessa työhyvinvoinnin kehittämisessä pyritään hyödyntämään laajaa yhteistyöverkostoa, ja työkykyä ylläpitävää toimintaa suunniteltaessa huomiota kiinnitetään terveellisen ja monipuolisen ravinnon, fyysisen kunnon ja riittävän levon merkityksen esille nostamiseen. Työterveyshuollon ja tyky-toiminnan ohella työhyvinvointi edellyttää henkilöstön omaehtoiseen aktiivisuuteen perustuvaa työkyvyn ylläpitämistä.

Vuoden 2018 aikana henkilöstöhallinnossa perustehtävien hoitamisen ohella jatkettiin henkilöstöhallinnon prosessien kehittämistä sekä kehitettiin ja päivitettiin ohjeistuksia. Kevään 2018 aikana järjestettiin yhteistyössä Kirkon koulutuskeskuksen kanssa kolme työpajaa kirkon johtamistyötä tekeville. Kirkkohallitus oli mukana Kevan työhyvinvointikyselyn pilotoinnissa seurakunnille ja seurakuntayhtymille seitsemän muun organisaation kanssa ja koko Kirkkohallituksen kattava henkilöstökysely suoritettiin 1.1. – 14.10.2018. Vuoden aikana suoritettiin Kirkon talon toimitilojen henkilöstöravintolapalveluiden kilpailutus, päivitettiin toimintaohjeet seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi, saatettiin valmiiksi etätyökäytänteiden kehittämisprojekti, uudistettiin toimeenpanoneuvotteluissa harkinnanvaraista palkanosaa (hava) koskeva järjestelmä ja arviointikriteeristö sekä hyväksyttiin suorituslisäjärjestelmän käyttöönotto sekä arviointijärjestelmä. Syyskuussa aloitettiin Uusi tila -työympäristöprojekti Etelärannan toimitiloja koskien, jonka avulla tutkitaan ja kehitetään nykyistä toimintaa ja työskentelytapoja sekä uudistetaan työtiloja ja tilaratkaisua tukemaan paremmin joustavuutta, yhdessä tekemistä ja tiedonkulun sujuvuutta.

2.2 Kirkon yhteinen toiminta

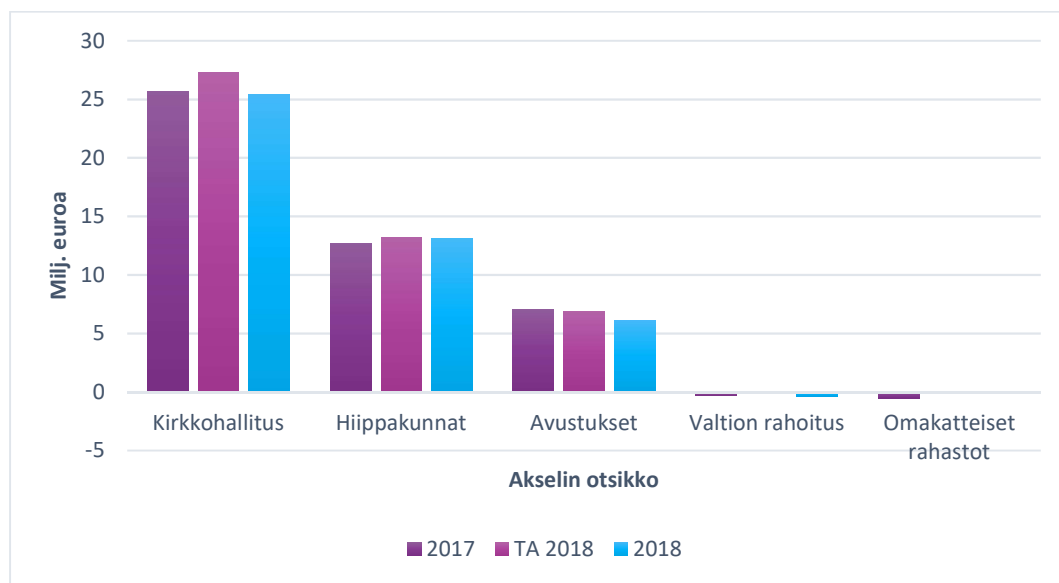
Kirkon yhteinen toiminta-osa sisälsi vuonna 2018 Kirkkohallituksen ja hiippakuntien toiminnan, avustukset, valtion rahoituksen sekä omakatteiset rahastot. Kirkkohallituksen ja hiippakuntien toimintaa on kuvattu tarkemmin erillisessä Kirkkohallituksen ja hiippakuntien vuosikertomuksessa.

Pääosa avustuksista oli vuonna 2018 seurakunnille myönnettäviä avustuksia. Avustuslajeja ovat verotulojen täydennys, harkinnanvarainen avustus ja rakennusavustus.

Kirkkohallituksen täysistunto muutti verotulojen täydennyksen jakoperusteita vuodesta 2018 alkaen. Peruslinjausta, jonka mukaan verotulojen täydennystä laskettaessa 75 % jaetaan kunnan asukastiheyden perusteella määräytyvien tasoitusrajojen ja 25 % seurakunnan jäsenmäärän perusteella määräytyvien tasoitusrajojen perusteella, ei muutettu. Saaristoseurakuntien ja harvaan

asuttujen seurakuntien osalta luovuttiin erityiskriteereistä, seurakunta asettuu jatkossa asukastiheydensä ja väkilukunsa mukaiseen tasoitusryhmään. Niin ikään luovuttiin kaavan mukaisen avustuksen leikkaamisesta, mikäli seurakunnan tulos oli positiivinen. Joillekin seurakunnille myönnetyt verotulojen täydennykset pienenivät huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna, joten myöntökriteerien muutoksien seurauksia kompensoitiin harkinnanvaraisia avustuksia myönnettäessä toukokuussa 2018.

Kirkon yhteisen toiminnan tulos talousarvioon verrattuna:

Kirkon yhteinen toiminta

Milj. euroa	2017	TA 2018	2018	2018 ylitys/alitus TP-TA
Kirkkohallitus	-25,7	-27,3	-25,4	1,9
Hiippakunnat	-12,7	-13,2	-13,1	0,0
Avustukset	-7,1	-6,9	-6,1	0,8
Valtion rahoitus	0,3	0,0	0,3	0,3
Omakatteiset rahastot	0,5	0,1	0,0	-0,1
Yhteensä	-44,7	-47,2	-44,3	2,9

* Vuoden 2017 vertailuvuodesta poistettu kiinteistöjen myynti.

** Vuonna 2018 omakatteisten rahastojen ali/ylijäämät siirrettiin rahastojen pääomiin.

Laki valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin (rahoituslaki) tuli voimaan vuoden 2016 alussa. Rahoituslain mukaan seurakunnille lailla annettuja yhteiskunnallisia tehtäviä korvataan valtion talousarviosta maksettavalla rahoituksella ja samalla luovutaan seurakuntien yhteisövero-osuudesta. Korvattavia yhteiskunnallisia tehtäviä ovat hautustoimi, väestökirjanpito sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpito. Kirkon keskusrahastolle maksettavan valtion rahoituksen suuruus oli 114 milj. euroa vuonna 2018, tämän lisäksi seurakuntien verotuskustannuksia alennettiin noin 6 milj. eu-

rolla. Kirkolliskokous päätti marraskuussa 2017 vuoden 2018 rahoituksen jakoperusteista. Seurakunnille jaettiin kuukausittain yhteensä 107 milj. euroa kunnan väkiluvun perusteella, kirkkohallituksen täysistunto myönsi avustuksia yht. 5 milj. euroa kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon ja 2 milj. euroa käytettiin jäsentietojärjestelmä Kirjurin ylläpito- ja kehitystyöhön.

Vuoden 2018 rahoituksen käytöstä raportoidaan opetus- ja kulttuuriministeriölle syyskuun 2019 loppuun mennessä.

Toiminnan rahoitus

Kirkon yhteinen toiminta rahoitetaan seurakuntamaksutuloilla, jotka peritään perusmaksuna laskennallisen kirkollisveron perusteella. Laskennallinen kirkollisvero saadaan jakamalla kirkollisvero veroprocentilla.

Kirkon keskusrahaston tulot määräytyvät kaksi vuotta aikaisempien verotulojen perusteella (vuoden 2018 maksutulot perustuivat vuodelta 2016 toimitettuun verotukseen). Näin ollen seurakuntien verotuloissa tapahtuvat muutokset vaikuttavat automaattisesti kirkon keskusrahaston tuloihin kahden vuoden viiveellä.

Kirkolliskokous vahvisti perusmaksuksi 6,5 % (7,5 %) vuodelle 2018. Yhden prosenttiyksikön alennuksen vaikutus perusmaksutuloon on 6,5 milj. euroa. Keskusrahastomaksun alentamisen seurauksena vuoden 2018 talousarvion arvioitu alijäämä oli n. 7,3 milj. euroa.

Kirkon yhteisen toiminnan toimintakatteen jälkeiset erät ovat kehittyneet seuraavasti:

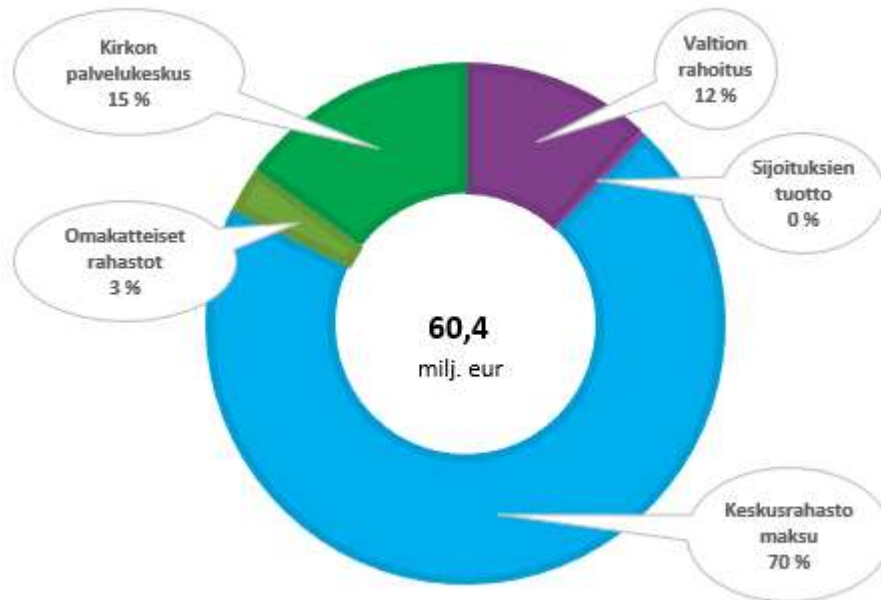
Kirkon yhteinen toiminta

Milj. Eur	2017	TA 2018	2018	2018 ylitys/alitus
				TP-TA
Toimintakate	-44,7	-47,2	-44,3	2,9
Perusmaksu	49,2	42,3	42,3	0,0
Sijoitus ja rahoitus	1,5	1,6	0,3	-1,3
Vuosikate	6,0	-3,3	-1,6	1,7
Poistot	-6,4	-3,8	-4,5	-0,7
Tilinpäätössiirrot	-0,3	-0,2	-0,2	0,0
Tilikauden alijäämä	-0,7	-7,3	-6,3	1,0

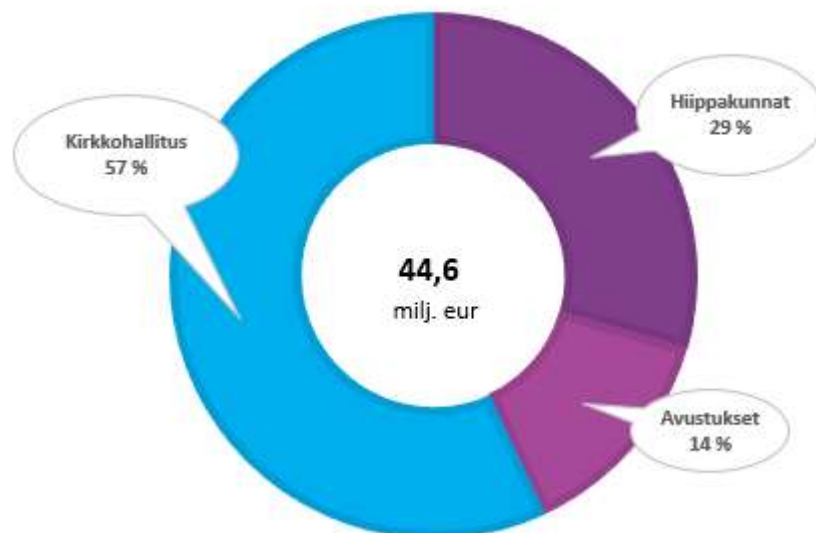
* HUOM! 2017 vertailuluvusta poistettu kiinteistöjen myynti.

** HUOM! 2018 omakatteisten rahastojen ali/ylijäämät siirretty rahastojen pääomiin.

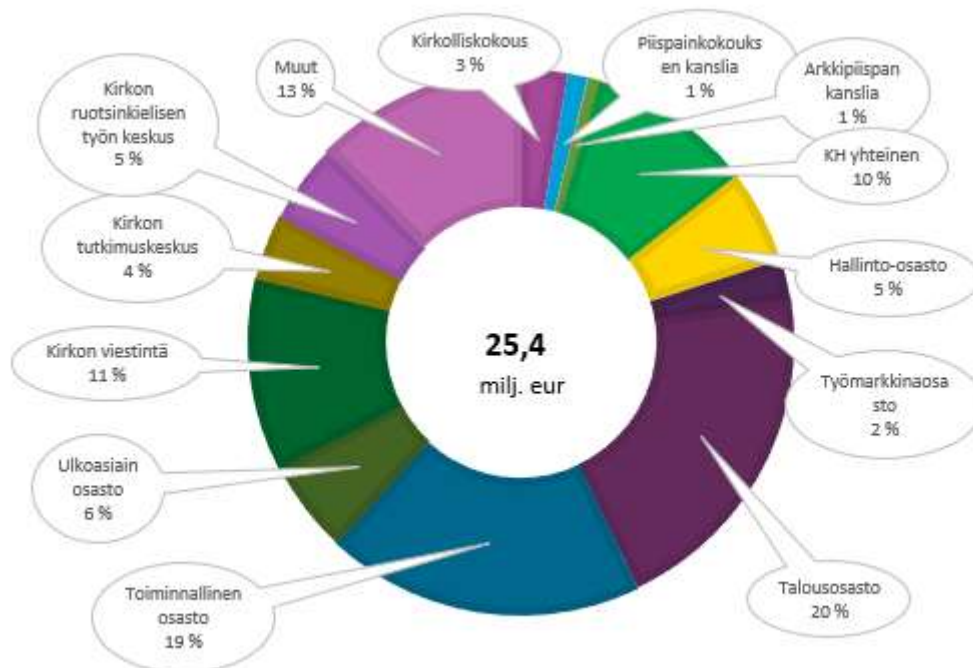
KIRKON KESKUSRAHASTON RAHOITUS

KIRKON YHTEISEN TOIMINNAN TOIMINTAKATTEET

KIRKKOHALLITUS OSASTOITTAIN TOIMINTAKATTEET

Perusmaksun lisäksi kirkon keskusrahasto saa tuloja sijoitustoiminnastaan. Vuonna 2018 kirkon keskusrahaston markkina-arvoltaan 34,6 milj. euron (31.12.2018) suuruinen sijoitussalkku tuotti – 3,4 %, kansainvälisen ja ekumeenisen rahaston 5,1 milj. euron salkku – 5,0 % ja diakoniarahaston 1,9 milj. euron salkku – 3,75 %. Sijoitusten arvonalennuksia kirjattiin yhteensä – 0,8 milj. euroa. Kuten eläkerahastossakin, myös täällä käytetään varainhoitajien palveluja ja noudatetaan vastuullisen sijoittamisen periaatteita.

Poistot olivat arvioitua suuremmat, koska Kipan tietojärjestelmät poistettiin loppuun tasapoistoin vuosina 2017 ja 2018.

Tilikauden alijäämä oli 1,0 milj. euroa ennakoitua pienempi. Rahavarat vähenivät vuoden 2018 aikana 185 868 euroa ollen 31.12.2018 n. 54 milj. euroa. Rahavaroista 11,2 milj. oli omakatteisten rahastojen varoja.

2.3 Kirkon palvelukeskus

Vuosi 2018 oli Kirkon palvelukeskuksen seitsemäs toimintakausi. Vuoden aikana toteutettiin siirtymävaiheen jälkeiseen vakiintuneempaan palvelutuotantoon kohdennettua toimintastrategiaa aiemmin vuosille 2017-2020 laaditun strategian mukaisesti. Palvelukeskuksen sisäiset työjärjestelyt olivat kehityksen alla. Vastuun- ja työnjakotaulukot olivat tarkastelun kohteena yhdessä asiakastyöryhmien kanssa. Järjestelmien kehittämisissä kiinnitettiin erityistä huomiota asiakaslähtöiseen tarvekartoitukseen ja kehityskohteiden priorisointiin.

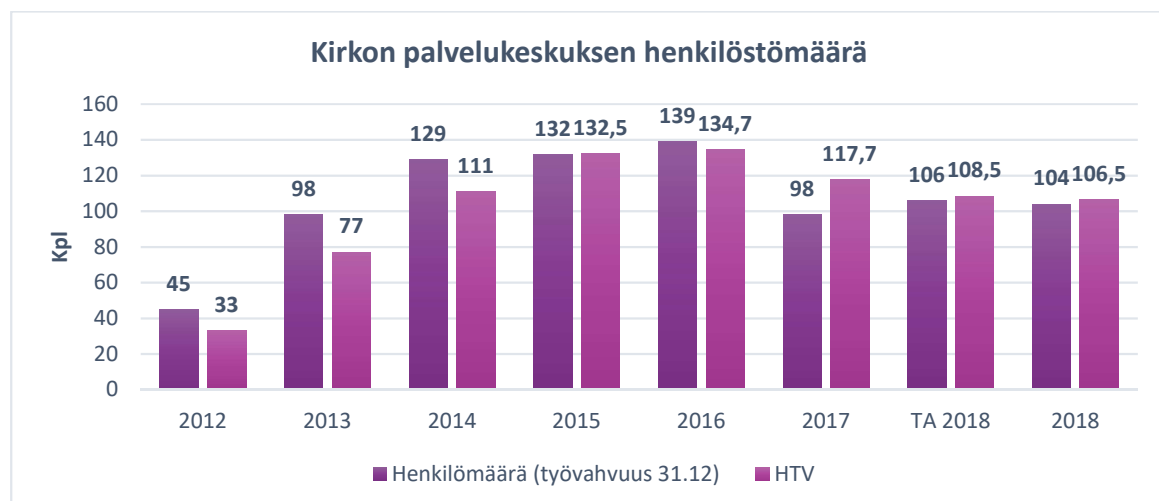
Asiakkaat

Vuosi 2018 oli Kirkon palvelukeskuksen toinen toimintakausi, jolloin palvelukeskuksen asiakkaina olivat kaikki seurakuntataloudet – yhteensä noin 280 kappaletta. Vuoden 2018 aikana valmisteltiin 3 uuden seurakunnan perustamista, joihin liitettiin 7 seurakuntaa. Näiden lisäksi valmisteltiin 7 seurakuntaliitosta. Seurakuntatalouksien määrä väheni noin 270:een.

Asiakasyhteistyötä tehtiin aktiivisesti kolmen asiakastyöryhmän kanssa, joiden tehtävänä on eri näkökulmista tarkastella yhteistyötä sekä työstää ja ehdottaa parannuksia niin palvelukeskuksen ja seurakuntatalouden väliseen työnjakoon, talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseihin kuin yhteisiin talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmiin. Tavoitteena on kehittää talous- ja henkilöstöhallinnon tehokkuutta kokonaiskirkollisesti.

Henkilöstö

Vuoden aikana tarkasteltiin resurssisuunnitelmia tuotantoprosesseittain sekä tehtäväalueittain ja sopeutettiin niitä töiden kausiluonteisuus huomioiden. Korvausrekrytointeja tehtiin vuoden aikana poislähteneiden tilalle. Vuoden lopussa henkilöstömäärä oli alle tavoitetilan ja joissakin prosesseissa oli käynnissä olevia korvausrekrytointeja.

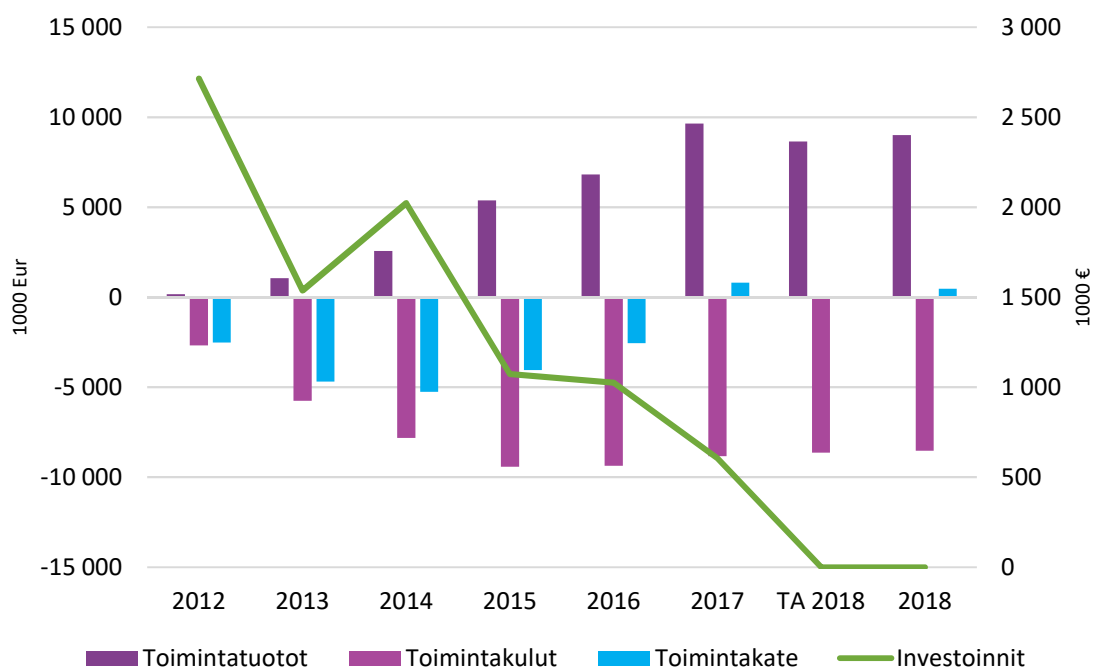

Talous

Vuonna 2018 Kirkon palvelukeskuksen toimintatuotot olivat suoritekohtaisten tulojen osalta talousarvion mukaiset. Kokonaislaskutus kuitenkin ylitti talousarvion, koska asiakkaille tuotettiin palvelujoustoja ja palvelukokeiluja. Lisäksi seurakuntaliitokset sekä muut asiakaskohtaiset kerta-luonteiset työt kasvattivat toimintatuottoja.

Kirkon palvelukeskukselta vuodelle 2018 edellytetty palvelukeskusmaksujen alentaminen noin 750 000 eurolla saavutettiin edellisvuonna tehtyjen sopeuttamistoimien mahdollistaman alemman toimintakulutason johdosta. Kirkon palvelukeskuksen johtokunnan yksimielisellä päätöksellä lokakuun 2018 palvelukeskusmaksut jätettiin laskuttamatta seuraavasti: kaikki hinnaston kohdassa 1 esitetyt kiinteät maksusuudet sekä kaikki hinnaston kohdassa 2 esitetyt muuttuvat maksusuudet. Henkilöstön vaihtuvuuden seurauksena henkilöstökulut alittivat talousarviossa suunnitellun tason. Eteenpäin siirtyneiden kehityshankkeiden seurauksena vuodelle 2018 ennakoituja järjestelmäkehityskuluja siirtyi seuraavalle vuodelle.

Kipin talouslukujen toteutuminen vuonna 2018:

Kirkon palvelukeskus

1 000 (Eur)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	TA 2018	2018
Toimintatuotot	164	1 056	2 555	5 370	6 818	9 645	8 650	9 001
Toimintakulut	-2 686	-5 752	-7 817	-9 420	-9 374	-8 835	-8 650	-8 538
Toimintakate	-2 522	-4 696	-5 262	-4 050	-2 556	810	0	463
Investoinnit	2 715	1 537	2 023	1 073	1 025	606	0	0

Hallinto

Kirkon palvelukeskuksen johtokunta kokoontui vuoden aikana 8 kertaa ja käsitteli 85 pykälää. Merkittävimpiä asiakokonaisuuksia olivat strateginen johtaminen (palvelukeskustoiminnan strateginen ohjaus, kilpailutuskokonaisuuksien määrittely), talouden ja toiminnan ohjaaminen (talouden ja toiminnan seuranta kuukausitasolla, talousarvio ja tilinpäätös, toimitilaratkaisut), palvelukeskuksen tietojärjestelmien kehitys (järjestelmäkehityskohteet ja -hankinnat) sekä palvelukeskuksen edellisen vuoden säästön käyttö.

Tulevaisuuden näkymät

Tavoitteena on edelleen, että Kirkon palvelukeskus pystyy kirkon sisäisenä valtakunnallisesti keskitettynä talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden tuottajana toimimaan kustannustehokkaasti sekä parantamaan palvelujen laatua. Talouden tasapainon saavuttamisen jälkeen on siirrytty palvelukeskuksen kehityksessä seuraavaan vaiheeseen, jossa palvelukokeiluiden kautta toteutetaan uusia palvelulaajennuksia. Toiminnassa olevien asiakastyöryhmien tehtävänä on priorisoida talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseihin ja järjestelmiin liittyviä kehityskohteita sekä tunnistaa mahdollisia asiakasryhmäkohtaisia palvelulaajennustarpeita.

Kirkon palvelukeskuksen säästön käyttäminen

Kirkon keskusrahaston taloussäännön mukaan edellisenä vuonna syntynyt säästö on käytettävissä seuraavana vuonna (*5 §: Sitovuustason mukaista määrärahaa ei saa ylittää. Ylitystä arvioitaessa mahdollisesta tilikauden ylityksestä vähennetään edellisenä vuotena syntynyt vastaava säästö.*)

Kirkon palvelukeskuksen vuoden 2019 talousarvio on tehty erittäin tiukaksi. Suunnitelmissa on varauduttu vain ns. normaalien palveluprosessien hoitamiseen ja toiminnan ja järjestelmien tavanomaiseen kehittämiseen, mutta ei esimerkiksi kilpailutuksien seurauksena mahdollisesti realisoituviin merkittäviin järjestelmien käyttöönottoprojekteihin.

Vuoden 2019 aikana on tarkoitus käyttää vuonna 2018 syntynyttä säästöä toiminnan ja palvelujen kehittämiseen Kirkon palvelukeskuksen johtokunnan erikseen päättämällä tavalla. Käyttökohteita on identifioitu mm. seuraavasti: palvelutoiminnan ja toimitilojen kehittäminen, prosessien kehittäminen (Lean), robotiikan pilotointi ja käyttöönotto, asiakastyöryhmätoiminta, Kirkon palvelukeskuksen työaikakirjausjärjestelmän hankinta ja käyttöönotto, Kirkon palvelukeskuksen johdon raportointijärjestelmän rakentaminen ja tarvittavan raportointityökalun lisensointi, Kirkon palvelukeskukselta järjestelmäkehitystä edellyttävät erillishankkeet (mm. kansallinen tulorekisteri ja tielikarttaudistus) sekä mahdollisten järjestelmävaihdosten kertaluonteiset kulut.

2.4 Kirkon keskusrahaston merkittävimmät sidosryhmät

Kirkon keskusrahaston toimintaan vaikuttaa ja Kirkon keskusrahaston toiminnasta on kiinnostunut usea eri sidosryhmä. Kirkon keskusrahasto pyrkii ottamaan toiminnassaan huomioon eri sidosryhmien näkökulmat voidakseen luoda näille arvoa niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä.

Sidosryhmä	Kiinnostus Kirkon keskusrahastoa kohtaan	Sidosryhmän huomioon ottaminen
Kirkkohallitus/KKR	<ul style="list-style-type: none"> • Oman toiminnan dokumentointi ja arviointi. • Tulevaisuuden suunnittelu sekä lyhyellä (talousarvio) että pitkällä (toiminta- ja taloussuunnitelma, strateginen päätöksenteko) aikavälillä aikaisemman toiminnan perusteella. 	<ul style="list-style-type: none"> • Valtion rahoituksen ja avustusten jakamisen läpinäkyvyydestä huolehtiminen
Kirkolliskokous	<ul style="list-style-type: none"> • KKR:n/kirkkohallituksen toiminnan arviointi ja hyväksyminen. • Tulevaisuuden suunnittelu sekä lyhyellä (talousarvio) että pitkällä (toiminta- ja taloussuunnitelma, strateginen päätöksenteko) aikavälillä aikaisemman toiminnan perusteella. 	<ul style="list-style-type: none"> • Läpinäkyvä ja informatiivinen raportointi
Hiippakunnat ja seurakunnat	<ul style="list-style-type: none"> • KKR:n/kirkkohallituksen sekä erityisemmin KIPA:n (keskeinen palveluntarjoaja) toiminnan arviointi. • Tiedot seurakuntien avustuksista. 	<ul style="list-style-type: none"> • Valtion rahoituksen ja avustusten jakamisen läpinäkyvyydestä huolehtiminen • KIPA:n toiminnan kehittäminen ja palvelutason ylläpitäminen. KIPA:n toiminnan läpinäkyvä raportointi
Työntekijät, työnhakijat	<ul style="list-style-type: none"> • Työnantajan toiminnan ja taloudellisen suoriutumisen arviointi. • Organisaation työnantajamielikuva. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastuullinen toiminta työnantajana • Henkilöstötilinpäätös
Seurakuntalaiset	<ul style="list-style-type: none"> • Kirkon keskusorganisaation toiminnan arviointi. • Mahdollinen varallisuuden testamenttaamisen arviointi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Valtion rahoituksen ja avustusten jakamisen läpinäkyvyydestä huolehtiminen
Yhteistyökumppanit ja muut vastaavat organisaatiot	<ul style="list-style-type: none"> • Kirkon keskusorganisaation toiminnan arviointi esimerkiksi vaikuttavuuden ja taloudellisten resurssien osalta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastuullinen toimintatapa • Läpinäkyvä ja informatiivinen raportointi
Lainsäätäjät ja yhteiskunnalliset päättäjät	<ul style="list-style-type: none"> • Kirkon keskusorganisaation toiminnan (vaikuttavuus, taloudellinen tulos, ulkoinen rahoitustarve jne.) arviointi. • Valtion rahoituksen käyttö. 	<ul style="list-style-type: none"> • Valtion rahoituksen ja avustusten jakamisen läpinäkyvyydestä huolehtiminen • Läpinäkyvä ja informatiivinen raportointi • Vastuullinen toimintatapa
Asiakkaat ja toimittajat	<ul style="list-style-type: none"> • Kirkon keskusorganisaation taloudellisen tilanteen arviointi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastuullinen toimintatapa • Läpinäkyvä ja informatiivinen raportointi
Suuri yleisö	<ul style="list-style-type: none"> • Kirkon keskusrahaston myöntämien avustusten tiedot. • Kirkon kiinnostavuus, kirkkoon kuulumisen kiinnostavuus • Mahdollinen varallisuuden testamenttaamisen arviointi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastuullinen toimintatapa • Läpinäkyvä ja informatiivinen raportointi • Kirkon julkisuus kuvan hallitseminen

3. Tulevaisuuden näkymät ja riskienhallinta

3.1 Tulevaisuuden näkymät

Rahoitus

Perusmaksu on 6,5 % myös suunnitelmavuosina 2019 ja 2020. Keskusrahastomaksun alentamisella tuetaan seurakuntatalouksien taloudellista tilaa ja vahvistetaan seurakuntien toimintaedellytyksiä.

Vuoteen 2021 mennessä Kirkon yhteisen toiminnan talouden tulee olla tasapainossa ja 6,5 %:n suuruisen keskusrahastomaksun tuotto riittää kattamaan toiminnan kulut ja poistot.

Kirkon yhteinen toiminta

Valtion rahoituksen jakoperusteet muuttuivat vuodelle 2019

Vuonna 2018 seurakunnille jaetaan 105 milj. euroa euroa/kunnan jäsen –jakoperusteiden mukaisesti. Seurakunnille jaettavan osuuden alentaminen oli mahdollista, koska hautaustoimen työalake vuonna 2017 pieneni 102 milj. euroon. Kirkon keskusrahasto jakaa automaattisesti kuukausittain rahoituksen seurakunnille. Jako tapahtuu kunnan väkiluvun mukaan siten, että vuoden 2019 rahat jaetaan viimeisen vahvistetun väkilukutiedon eli tilanteen 31.12.2017 perusteella. Tilastokeskuksen mukaan Suomen virallinen väkiluku oli vuoden 2017 lopussa 5 513 130 henkilöä (kasvua 9 833 henkilöä). Valtionrahoituksen jako-osuus on siten 19,045 euroa/kunnan jäsen.

Rahoituksesta 7 milj. euroa käytetään seurakuntien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon. Tämän osuuden kasvattaminen on perusteltua, koska tähän tarkoitukseen varattu 5 milj. euron osuus on hakemuksiin verrattuna ollut aivan liian pieni. Kirkkohallituksen täysistunto myöntää hakemuksesta nämä avustukset seurakunnille. Vuonna 2018 on kaksi rakennusavustuslinjaa: kirkon keskusrahaston perinteinen rakennusavustus (1,0 milj. euroa/v) ja valtion rahoituksella rahoitettava kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston kunnossapitoavustus (7,0 milj. euroa/v). Muutamana ensimmäisenä vuonna tarkoituksena on rahoittaa valtion rahoitusosuudesta yhteisen kiinteistörekisterin laajentaminen (korkeintaan 0,5 milj. euroa/v) kaikkiin seurakuntatalouksiin. Tämän rekisterin olemassaolo on ehdoton edellytys valtion rahoituksen oikeudenmukaiselle jakamiselle.

Rahoituksesta 2 milj. euroa jää jakamatta ja tämä osuus käytetään Kirjuri-jäsentietojärjestelmän ylläpito- ja kehitystyöhön.

Uusi tila -projekti

Kirkon talossa on käynnistynyt Uusi tila -projekti. Vuosina 2019-2020 on tarkoitus muuttaa Kirkkohallituksen käytössä olevat tilat monitilaympäristöksi, jolloin nykyisen viiden kerroksen sijasta käytössä olisi enää korkeintaan kolme kerrosta. Vapautuvat tilat vuokrataan.

Keskusrahaston kiinteistöstrategia

Kirkon keskusrahaston kiinteistöstrategian laatiminen on käynnistynyt. Strategiassa linjataan kiinteistöjen omistamista ja ylläpitoa sekä toimitilojen suunnittelua. Strategiassa määritetään, mitä kiinteistöjä on tarkoituksenmukaista omistaa ja mistä on syytä luopua. Lisäksi linjataan, millaiset

vuokratilat palvelevat parhaiten kirkon yhteisen toiminnan tarpeita. Strategisessa kokonaisarviossa huomioidaan taloudellisuuden lisäksi toiminnallisuus, historia-arvo sekä ympäristö-, ilmasto- ja energianäkökulmat. Kiinteistöstrategian linjauksiin pohjautuen pyritään saavuttamaan merkittäviä taloudellisia säästöjä tiukentuvassa taloudellisessa tilanteessa. Osana kiinteistöstrategian laatimista tilojen tarve ja käyttöaste tutkitaan kokonaisuutena ja hiippakuntakohtaisesti. Siellä missä se on mahdollista, kustannussäästöjä etsitään esimerkiksi tilojen yhteiskäytöstä paikallisen seurakunnan tai seurakuntayhtymän kanssa. Tavoitteena on, että kiinteistöstrategia on valmis ja kustannussäästöt on saavutettu vuoden 2020 loppuun mennessä.

Valmistautuminen vuoteen 2021

Kirkon yhteisen toiminnan talouden tasapainottaminen vuoteen 2021 mennessä kirkolliskokouksen marraskuussa 2017 tekemän linjauksen perusteella jatkuu edelleen.

3.2 Riskienhallinta

Kirkkohallituksessa toteutettiin vuonna 2018 uusi riskianalyysi, jonka tavoitteena oli tunnistaa keskeisimmät Kirkkohallituksen tavoitteita uhkaavat avainriskit. Alla olevassa kuvassa on Kirkkohallituksen riskimalli.

Kirkkohallituksen riskimalli

Riskikategoriat ja niihin liittyvät avainriskit

Riskienhallinnan toimenpiteiden suunnittelu ja täytäntöönpano on Kirkkohallituksen johtoryhmän vastuulla, työ on jo käynnistynyt useimpien riskimääritelmien osalta.

Erityisesti vuonna 2018 kiinnitettiin huomiota tietoturvaluusriskiin ja sen riittävään hallintaan. EU:n yleinen tietosuoja-asetus tuli sovellettavaksi 25.5.2018. Kansallinen tietosuojalaki, joka täydentää tietosuoja-asetusta, hyväksyttiin eduskunnassa ja tuli voimaan vuoden 2019 alusta. Tietosuojauudistukseen varautumista varten selvitettiin muun muassa, mitä henkilötietojen käsittelyä Kirkkohallituksessa on, onko tarvittavat tietosuojaselosteet rekisteröityjen informointia varten olemassa sekä ohjeistus henkilötietojen käsittelemiseksi ja prosessit rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiseksi. Talousosaston lakimies nimitettiin kirkon keskusrahaston tietosuojavastaavaksi, jonka Kirkkohallituksen ja tuomiokapitulien lisäksi keskusrahaston IT-alueeseen kuuluvat seurakunnat voivat nimetä omaksi tietosuoja-asetuksen edellyttämäksi tietosuojavastaavakseen. Kirkon eri organisaatioyksiköt rekisterinpitäjinä ovat vastuussa omasta henkilötietojen käsittelystä ja niille lainsäädännössä kuuluvista tehtävistä. Kirkossa oli vuonna 2018 nimettyinä kaikkiaan neljätoista eri henkilöä hoitamaan tietosuojavastaavan tehtäviä seurakunnissa (yksi päätoiminen ja muut osana muita aikaisempia työtehtäviään). Kirkon keskusrahaston tietosuojavastaava on järjestänyt tapaamisia ja tukenut kirkon tietosuojavastaavien keskinäisen yhteistyön syntymistä sekä tehnyt kirkon työntekijöiden käyttöön yhteisen tietosuojasivuston.

4. Taloudellinen tulos

4.1 Kirkon keskusrahaston tuloslaskelma 1.1. – 31.12.2018

Tuloslaskelma (1000 Eur)	2018	2017	Ero	Ero %
Korvaukset	7 616	114 272	-106 656	-93 % 1)
Myyntituotot	57	41	15	37 %
Maksutuotot	1 502	1 679	-176	-11 %
Vuokratuotot	421	355	66	19 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	1 687	1 317	370	28 %
Tuet ja avustukset	243	483	-241	-50 %
Sijoitustuotot	144	929	-786	-85 %
Muut toimintatuotot	10 297	29 319	-19 022	-65 % 2)
Toimintatuotot	21 967	148 396	-126 430	-85 %
Henkilöstökulut	-29 285	-29 877	592	-2 %
Palvelujen ostot	-17 630	-20 831	3 201	-15 %
Vuokratulut	-2 521	-2 419	-102	4 %
Aineet ja tarvikkeet	-1 359	-1 105	-255	23 %
Annetut avustukset	-14 424	-122 009	107 585	-88 % 3)
Muut toimintakulut	-642	-699	57	-8 %
Toimintakulut	-65 861	-176 940	111 079	-63 %
Siirto omakatteiseen rahastoon	64	-59	123	-209 %
TOIMINTAKATE	-43 831	-28 603	-15 228	53 %
Keskusrahastomaksut	42 349	49 153	-6 804	-14 % 4)
Rahoitustuotot ja -kulut	267	1 535	-1 268	-83 % 5)
VUOSIKATE	-1 215	22 085	-23 300	-106 %
Poistot ja arvonalentumiset	-6 135	-6 519	-384	-6 %
TILIKAUDEN TULOS	-7 350	15 566	-22 916	-147 %
Rahastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-174	-264	-90	-34 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-7 524	15 302	-22 826	-149 %

1) Valtiolta saatu rahoitus esitettiin vuonna 2017 tuloslaskelmassa tuottona

2) Katajanokan kiinteistöjen myyntivoitto sisältyi vuoden 2017 toimintatuotoihin

3) Valtiolta saadun rahoituksen jakaminen edelleen jakaminen esitettiin vuonna 2017 toimintakuluina

4) Keskusrahastomaksua alennettiin prosenttiyksiköllä.

5) Vuonna 2018 arvopapereiden alaskirjauksia kirjattiin 0,8 miljoonaa euroa.

Tilikaudella 2018 valtion rahoituksen edelleen seurakunnille jaettava osuus on kirjattu läpikulkueränä lyhytaikaisen velkatilin kautta, eikä sitä enää kirjata lainkaan tuloksen tuottoihin ja kuluihin.

4.2 Kirkon keskusrahaston tase 31.12.2018

Tase (1000 Eur)	2018	2017	Ero	Ero %
Aineettomat oikeudet	6 473	10 476	-4 003	-38 %
Muut pitkävaikutteiset menot	0	46	-46	-100 %
Aineettomat hyödykkeet	6 473	10 522	-4 049	-38 %
Maa- ja vesialueet	204	204	0	0 %
Rakennukset	7 217	7 396	-179	-2 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet	72	97	-24	-25 %
Koneet ja kalusto	844	936	-92	-10 %
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0	332	-332	-100 %
Aineelliset hyödykkeet	8 337	8 965	-628	-7 %
Osakkeet ja osuudet	45 709	45 919	-210	0 %
Sijoitukset	45 709	45 919	-210	0 %
PYSYVÄT VASTAAVAT	60 519	65 407	-4 888	-7 %
Muut toimeksiantojen varat	1 905	1 950	-45	-2 %
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 905	1 950	-45	-2 %
Pitkäaikaiset saamiset	485	509	-24	-5 %
Lyhytaikaiset saamiset	2 586	8 261	-5 675	-69 %
Saamiset	3 071	8 771	-5 699	-65 %
Osakkeet ja osuudet	37 250	38 814	-1 564	-4 %
Muut arvopaperit	7 449	5 425	2 025	37 %
Rahoitusarvopaperit	44 699	44 239	461	1 %
Rahat ja pankkisaamiset	9 300	9 946	-647	-6 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT	57 070	62 956	-5 885	-9 %
VASTAAVAA	119 494	130 312	-10 818	-8 %
Peruspääoma	57 753	19 263	38 490	200 %
Muut omat rahastot	553	379	174	46 %
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	50 846	37 049	13 798	37 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-7 524	15 302	-22 826	-149 %
Oma pääoma	101 629	71 993	29 636	41 %
Toimeksiantojen pääomat	1 905	38 954	-37 050	-95 %
Vieras pääoma	15 960	19 365	-3 404	-18 %
VASTATTAVAA	119 494	130 312	-10 818	-8 %

4.3 Rahoituslaskelma 1.1. – 31.12.2018

Rahoituslaskelma (Eur)	2017	2018	TA 2018
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta			
Tulorahoitus			
Vuosikate	22 085 019	-1 214 715	-3 244 000
Tulorahoituksen korjaukset	-18 616 807	0	0
Yhteensä	3 468 212	-1 214 715	-3 244 000
Investoinnit			
Pysyvien vastaavien myyntitulot	20 700 000	0	
Investointimenot	-1 533 306	4 677 657	-2 065 000
Poistot		-6 135 178	1)
Investoinnit oikaistuna poistoilla		-1 457 522	
Sijoitukset	-906 105	210 000	0
Yhteensä	18 260 589	-1 247 522	-5 309 000
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	21 728 801	-2 462 237	-5 309 000
Rahoitustoiminnan rahavirta			
Lainakannan muutokset			
Lyhytaikaisten velkojen muutos	2 162 018	-3 404 076	0 2)
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Pitkäaikaisten saamisten muutos	-309 667	24 448	
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-549 006	5 674 988	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-18 991	3)
Yhteensä	-858 673	5 680 445	
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	1 303 345	2 276 369	
Rahavarojen muutos	23 032 146	-185 868	-5 309 000
Rahavarat 31.12.			
Rahat ja pankkisaamiset	9 946 358	9 299 855	
Rahoitusarvopaperit	44 238 607	44 699 242	
Yhteensä	54 184 965	53 999 097	30 215 000 4)
Rahavarat 1.1.			
Rahat ja pankkisaamiset	6 304 747	9 946 358	
Rahoitusarvopaperit	24 848 071	44 238 607	
Yhteensä	31 152 819	54 184 965	35 524 000
Rahavarojen muutos	23 032 146	-185 868	-5 309 000

1) Poistot on palautettu investointien rahavirtaan.

2) Lyhytaikaisten velkojen muutos sisältää siirtovelkojen vähennyksiä, joihin ei liity maksua.

yht. 2 123 604 euroa ja niitä vastaava määrä on vuosikatteessa +merkkisenä.

3) Muut maksuvalmiuden muutokset ovat omakatteisten rahastojen nettotulosten siirtoja rahastojen pääomiin.

4) Rahavaroista 31.12.2018 kuuluu 11,2 miljoonaa euroa omakatteisille rahastoille.

4.4 Kirkkohallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Kirkon keskusrahaston tilikauden tulos muodostuu kahdesta osasta, kirkon yhteisen toiminnan tulos ja Kirkon palvelukeskuksen tulos.

Kirkkohallitus esittää, että Kirkon keskusrahaston tilikauden tulos käsitellään seuraavasti:

Tilikauden tulos -7 349 893,40

Rahastosiirrot -173 677,74

Tilikauden alijäämä -7 523 571,14

Tilikauden alijäämä kirjataan oman pääoman vähennykseksi edellisten tilikausien alijäämään.

5. Liitetiedot

Investoinnit	28
Kirkon keskusrahaston tuloslaskelma ja toteumavertailu 1.1. - 31.12.2018	29
Kirkon yhteisen toiminnan tuloslaskelma ja toteumavertailu 1.1. – 31.12.2018	30
Kirkon palvelukeskuksen tuloslaskelma ja toteumavertailu 1.1. – 31.12.2018	31
Tilinpäätöksen laatimista koskevat periaatteet	31
Kirkon keskusrahaston henkilöstökulut	32
Avustukset seurakunnille.....	32
Poistosuunnitelma	33
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä poistot	33
Arvopapereiden kirjanpitoarvojen ja markkina-arvojen erotus.....	35
Saamiset ja velat	36
Oma pääoma	36
Omistukset muissa yrityksissä	39
Vastuusitoumukset	39
Luettelo kirjanpidosta ja aineistosta	41
Kirjanpidon tositelajit	41

Investoinnit

Kirkon keskusrahaston investoinnit olivat seuraavat:

Kirkon keskusrahasto (1000 Eur)	2017	TA 2018	2018	2018 ylitys/alitus TP-TA
Kirkkohallitus	1 385	1 740	1 179	-561
Kiinteistöt	109			0
Käyttöomaisuusosakkeet	4			0
Kalusto	76	140	112	-28
Tietojärjestelmät	1 197	1 600	1 067	-533
Hiippakunnat	148	565	278	-287
Kiinteistöt	85	425	264	-161
Kalusto	63	140	14	-126
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	1 533	2 305	1 457	-848

ICT-investoinnit ovat muuttuneet pääosin palveluhankinnoiksi eikä aikaisempien vuosien investointitarvetta ole ollut. Lisäksi Kirjurin ja Kipan kehittämisinvestoinnit ovat pääosin päättyneet ja kehittäminen jatkuu ylläpitoluonteisena. Investointien alempi taso on huomioitu vuoden 2018 talousarviossa.

Kirkon keskusrahaston tuloslaskelma ja toteumavertailu 1.1. - 31.12.2018

Tuloslaskelma (1000 Eur)	2018	TA 2018	2017
Korvaukset	7 616	114 460	114 272
Myyntituotot	57	208	41
Maksutuotot	1 502	2 361	1 679
Vuokratuotot	421	329	355
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	1 687	1 426	1 317
Tuet ja avustukset	243	449	483
Sijoitustuotot	144	422	929
Muut toimintatuotot	10 297	8 682	29 319
Toimintatuotot	21 967	128 337	148 396
Henkilöstökulut	-29 285	-29 422	-29 877
Palkat ja palkkiot	-22 700	-22 327	-23 213
Henkilösivukulut	-6 849	-7 156	-7 376
Henkilökulujen oikaisuerät	263	61	711
Palvelujen ostot	-17 630	-19 760	-20 831
Vuokrakulut	-2 521	-1 957	-2 419
Aineet ja tarvikkeet	-1 359	-1 005	-1 105
Annetut avustukset	-14 424	-122 581	-122 009
Muut toimintakulut	-642	-837	-699
Toimintakulut	-65 861	-175 562	-176 940
Siirto omakatteiseen rahastoon	64	0	-59
TOIMINTAKATE	-43 831	-47 225	-28 603
Keskusrahastomaksut	42 349	42 349	49 153
Rahoitustuotot ja -kulut	267	1 617	1 535
VUOSIKATE	-1 215	-3 259	22 085
Poistot ja arvonalentumiset	-6 135	-3 800	-6 519
TILIKAUDEN TULOS	-7 350	-7 059	15 566
Rahastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-174	-200	-264
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-7 524	-7 259	15 302

Kirkon yhteisen toiminnan tuloslaskelma ja toteumavertailu 1.1. – 31.12.2018

Tuloslaskelma (1000 Eur)	2018	TA 2018	2017
Korvaukset	7 616	114 460	114 272
Myyntituotot	56	208	41
Maksutuotot	1 502	2 361	1 679
Vuokratuotot	408	329	346
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	1 687	1 426	1 317
Tuet ja avustukset	215	449	454
Sijoitustuotot	144	422	929
Muut toimintatuotot	1 555	282	19 965
Sisäiset tuotot	838	712	888
Toimintatuotot	14 021	120 649	139 891
Henkilöstökulut	-24 752	-24 857	-24 844
Palkat ja palkkiot	-19 194	-18 905	-19 366
Henkilösivukulut	-5 772	-6 013	-6 149
Henkilökulujen oikaisuerät	214	61	672
Palvelujen ostot	-14 752	-16 893	-18 063
Palvelun ostot - sisäiset	-544	-274	-583
Vuokrakulut	-2 076	-1 477	-1 959
Aineet ja tarvikkeet	-1 192	-955	-1 092
Annetut avustukset	-14 424	-122 581	-122 009
Muut toimintakulut	-639	-837	-695
Toimintakulut	-58 379	-167 874	-169 245
Siirto omakatteiseen rahastoon	64	0	-59
TOIMINTAKATE	-44 294	-47 225	-29 413
Keskusrahastomaksut	42 349	42 349	49 153
Rahoitustuotot ja -kulut	267	1 617	1 535
VUOSIKATE	-1 678	-3 259	21 275
Poistot ja arvonalentumiset	-4 486	-3 800	-6 447
TILIKAUDEN TULOS	-6 164	-7 059	14 828
Rahastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-174	-200	-264
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-6 338	-7 259	14 564

Kirkon palvelukeskuksen tuloslaskelma ja toteumavertailu 1.1. – 31.12.2018

Tuloslaskelma (1000 Eur)	2018	TA 2018	2017
Myyntituotot	1	0	0
Maksutuotot	0	0	0
Vuokratuotot	14	0	9
Tuet ja avustukset	28	0	29
Muut toimintatuotot	8 742	8 400	9 355
Sisäiset tuotot	217	250	252
Toimintatuotot	9 001	8 650	9 645
Henkilöstökulut	-4 533	-4 565	-5 034
Palkat ja palkkiot	-3 506	-3 422	-3 846
Henkilösivukulut	-1 077	-1 143	-1 227
Henkilökulujen oikaisuerät	49	0	40
Palvelujen ostot	-2 878	-2 995	-2 768
Palvelun ostot - sisäiset	-511	-560	-557
Vuokratulot	-445	-480	-459
Aineet ja tarvikkeet	-167	-50	-13
Ostot tilikauden aikana	-167	-50	-13
Muut toimintakulut	-3	0	-4
Toimintakulut	-8 538	-8 650	-8 835
TOIMINTAKATE	463	0	810

Tilinpäätöksen laatimista koskevat periaatteet

Kirkon keskusrahasto on erityisellä lailla perustettu julkisoikeudellinen yhteisö. Kirkon keskusrahaston kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan hyvää kirjanpitolakia ja soveltuvin osin kirjanpitolakia.

Pysyvät vastaavat ja poistot

Vuoden 1998 jälkeen hankitut aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Poikkeuksen muodostaa eläketointiminta, jossa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot kirjataan suoraan kuluksi. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina kohteen taloudellisen vaikutusajan perusteella. Kirkon keskusrahaston siirtyessä Kirkon palvelukeskuksen asiakkaaksi 1.1.2014 käyttöomaisuuserittelystä jätettiin pois loppuun poistetut hyödykkeet.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Rahoitusomaisuusarvopaperit sekä pitkäaikaiset sijoitukset on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan tilinpäätöspäivän markkinahintaan. Myyntivoittojen ja myyntitappioiden määrittelyssä on käytetty hankintahinta-arvona keskihintaa.

Kiinteistöomaisuuden arvostus

Kiinteistöomaisuus on arvostettu hankintamenoon tai tätä alempaan käypään arvoon. Tilinpäätöksessä 2018 ei ole tehty kiinteistöihin kohdistuvia arvonalennuksia.

Kirkon keskusrahaston henkilöstökulut

Eur	2018	2017
Palkat ja palkkiot	22 638 075	23 212 639
Eläkekulut	6 196 845	6 442 697
Muut henkilösivukulut	651 917	933 523
Yhteensä	29 486 837	30 588 859
Koulutus	230 499	185 223
Työterveyshuolto	390 362	502 139
Virkistystoiminta	38 401	29 229
Henkilöstön muistaminen	18 868	15 020
Yhteensä	678 130	731 610
Sairasvakuutuskorvaukset (oikaisuerä)	-180 888	-176 229
Tapaturmakorvaukset	-20 747	0
Muut	0	0
Yhteensä	-201 635	-176 229

Avustukset seurakunnille

Eur	2018	2017
Verotulojen täydennys	1 075 783	1 111 615
Hark.varaiset toiminta-avustukset	906 000	565 039
KIPA-avustukset	554 713	429 681
Rakennusavustukset **	-335 855	908 776
Koulutusavustukset	150 448	149 969
Muut avustukset	9 200	13 710
Yhteensä	2 360 289	3 178 790

** Vanhoja, maksamattomia rakennusavustuksia on tuloutettu yht. 2 123 604 euroa. Todellinen rakennusavustusten kulu on ollut 1 787 749 euroa. Vuoden 2017 rakennusavustuksista on poistettu valtion rahoittamat rakennuskohteet. Vuoden 2017 tilinpäätöksessä on ollut virheellinen luku koskien koulutusmenoja (174 181), oikea luku on nyt esitetty 185 223.

Poistosuunnitelma

Hyödykeryhmä	Poistoaika
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	
ATK-ohjelmistot ja -projektit	3 v.
Laajat ja pitkävaikuttiset atk-ohjelmistot ja -projektit	5–10 v.
Kirjuri ja siihen liittyvät tietojärjestelmät	10 v.
Kirkon palvelukeskuksen tietojärjestelmät	7 v.
Muut aineettomat oikeudet	5 v.
Muut pitkävaikuttaiset menot	3–5 v.
Muut avustukset	Ei sumupoistoja
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	Ei sumupoistoja
Rakennukset ja rakennelmat	
Toimitilarakennukset	30 v.
Asuinrakennukset	30 v.
Vapaa-ajan rakennukset	20 v.
Muut rakennukset ja rakennelmat	10 v.
Rakennusten koneet ja laitteet	10 v.
Koneet ja kalusto	
Kuljetusvälineet ja liikkuvat työkoneet	7 v.
Atk-laitteisto	3 v.
Muut koneet ja kalusto	5 v.
Muut aineelliset hyödykkeet	
Urut	15 v.
Sakraali-, arvo- ja taide-esineet	Ei sumupoistoja
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Ennakkomaksut	Ei sumupoistoja
Keskeneräiset työt ja hankinnat	Ei sumupoistoja

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä poistot

Kirkon keskusrahaston eläke-toiminnassa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot kirjataan kaikki kuluksi.

Kirkon keskusrahaston muussa toiminnassa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenoista tehtävät poistot perustuvat poistosuunnitelmaan.

Kirkon keskusrahaston taseeseen aktivoidaan sellaiset aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, joiden hankintahinta ylittää kirkolliskokouksen päättämän 15 000 euron aktivointirajan. Aineellisiin hyödykkeisiin merkitään myös kaikki ensikertainen ja perusparannusten yhteydessä tapahtuva kalustaminen hankintojen yhteissumman ylittäessä aktivointirajan.

Käytettävä poistomenetelmä on tasapoisto. Käyttöönottovuodelta omaisuushankinnoista lasketaan koko vuoden poisto käyttöajasta riippumatta. Suunnitelman mukaisia poistoja on laskettu 1.1.1999 alkaen. Kirkon palvelukeskuksen aineettomien hyödykkeiden osalta poistosuunnitelmaa

muutettiin siten, että Kirkon palvelukeskuksen aineettomat oikeudet poistetaan seitsemässä vuodessa.

Muutokset aineellisissa ja aineettomissa hyödykkeissä 1.1.–31.12.2018.

1000 (Eur)	Aineettomat hyödykkeet	Maa- ja vesi- alueet	Rakennukset		Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
			ja rakennelmat	Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.2018	10 476	204	7 493	936	379	19 487
Lisäykset	1 068		264	126		1 458
Siirrot	46		194	138	-379	
Hankintameno 31.12.2018	11 590	204	7 951	1 201	0	20 945
Sumupoistot tilikaudelta	-5 117		-661	-357		-6 135
Hankintajäännös 31.12.2018	6 473	204	7 290	844	0	14 810

Arvopapereiden kirjanpitoarvojen ja markkina-arvojen erotus

Kirkon keskusrahasto (Eur)	31.12.2018	31.12.2017
Sijoitukset (pitkäaikaiset)		
Osakkeet ja osuudet		
Markkina-arvo	74 877	74 877
Kirjanpitoarvo	74 877	74 877
Erotus	0	0
Rahoitusarvopaperit		
Osakesijoitukset		
Markkina-arvo	19 063 608	21 599 444
Kirjanpitoarvo	17 377 357	18 446 286
Erotus	1 686 251	3 153 158
Korkosijoitukset		
Markkina-arvo	19 597 886	20 924 708
Kirjanpitoarvo	19 203 182	19 693 326
Erotus	394 704	1 231 382
Yhdistelmäsijoitukset		
Markkina-arvo	767 424	812 711
Kirjanpitoarvo	669 534	674 414
Erotus	97 890	138 297
Rahamarkkinasijoitukset		
Markkina-arvo	6 076 587	4 205 399
Kirjanpitoarvo	6 076 587	4 205 399
Erotus	0	0
Joukkovelkakirjalainat		
Markkina-arvo	14 963	74 508
Kirjanpitoarvo	14 940	74 008
Erotus	23	500
Muut arvopaperit		
Markkina-arvo	1 465 429	1 180 855
Kirjanpitoarvo	1 357 604	1 145 175
Erotus	107 825	35 680

* arvoihin lisätty omakatteisten rahastojen luvut (myös v. 2017)

Saamiset ja velat

Kirkon keskusrahasto yhteensä		
Saamiset ja velat (Eur)	31.12.2018	31.12.2017

Saamiset

Pitkäaikaiset

Lainasaamiset	84 332,48	108 780,27
Muut saamiset	400 666,67	400 666,67
	484 999,15	509 446,94

Lyhytaikaiset

Myyntisaamiset	1 776 244,46	6 386 416,18
Muut saamiset	282 661,38	458 887,16
Siirtosaamiset	527 478,20	1 416 068,64
	2 586 384,04	8 261 371,98

Velat

Lyhytaikaiset

Saadut ennakot	523 152,30	612 883,90
Ostovelat	1 203 910,68	2 419 779,87
Muut velat	1 393 342,68	1 321 547,38
Siirtovelat	12 840 060,14	15 010 330,58
	15 960 465,80	19 364 541,73

Oma pääoma

Oma pääoma 31.12.2018 (Eur)	Pääoma 1.1.2018	Lisäys	Vähennys	Pääoma 31.12.2018
-----------------------------	--------------------	--------	----------	----------------------

Kirkon yhteinen toiminta

Peruspääoma

Peruspääoma	19 263 417,07	38 489 978,30		57 753 395,37
-------------	---------------	---------------	--	---------------

Sidotut rahastot

Tekijänoikeusrahasto	260 192,70	173 914,94		434 107,64
KDY/Saarikon rahasto	959,41			959,41
Kirkon musiikkijuhlien rahasto	117 856,13		237,20	117 618,93

Edellisten tilikausien ylijäämä	37 048 637,82		1 504 418,51	35 544 219,31
---------------------------------	---------------	--	--------------	---------------

Tilikauden yli-/alijäämä	15 302 271,60		7 523 571,14	7 778 700,46
--------------------------	---------------	--	--------------	--------------

Kirkon keskusrahasto	71 993 334,73	38 663 893,24	9 028 226,85	101 629 001,12
-----------------------------	----------------------	----------------------	---------------------	-----------------------

*oman pääoman lisäyksissä on mukana seurakuntamaksujen tasausrahaston siirto omaan pääomaan pois muina tase-yksikköinä hoidettavista varoista.

*omakatteisten rahastojen edellisten tilikausien ylijäämät on siirretty rahastojen peruspääomiin.

Yhteiseen toiminnan pääomaan ja pääoman lisäykseen sisältyvät seuraavat omakatteiset rahastot:

Muut omakatteiset rahastot (Eur)	Pääoma 1.1.2018	Lisäys	Vähennys	Pääoma 31.12.2018
Diakoniarahasto	1 783 176,03	182 267,42	0,00	1 965 443,45
Kansainvälisten ja ekum.yht.rahasto	4 603 209,49	0,00	-305 570,39	4 297 639,10
Turun arkkihpk:n tuomiokapitulin rah.	977 408,41	19 224,68	0,00	996 633,09
Tampereen hpk:n tuomiokapitulin rah.	1 609 824,79	3 744,61	0,00	1 613 569,40
Oulun hpk:n tuomiokapitulin rah.	191 403,41	5,70	0,00	191 409,11
Mikkelin hpk:n tuomiokapitulin rah.	796 668,12	25 778,18	0,00	822 446,30
Porvoon hpk:n tuomiokapitulin rah.	759 842,14	22 991,95	0,00	782 834,09
Kuopion hpk:n tuomiokapitulin rah.	587 595,81	0,00	-7 599,79	579 996,02
Lapuan hpk:n tuomiokapitulin rah.	902 502,74	1 499,88	0,00	904 002,62
Helsingin hpk:n tuomiokapitulin rah.	858 217,88	16 239,56	0,00	874 457,44
Espoon hpk:n tuomiokapitulin rah.	646 457,50	22 427,70	0,00	668 885,20
Keskusrahasto yhteensä	13 716 306,32	294 179,68	-313 170,18	13 697 315,82

OMAKATTEISTEN RAHASTOJEN PÄÄOMAN KÄYTTÖ JA VARALLISUUS 31.12.2018

Rahastojen tuot ja pääoman käyttö	Turku	Espoo	Helsinki	Tampere	Porvoo	Mikkeli	Kuopio	Lapua	Oulu	Kv. Ekum.rahasto	Diak.rah.	Yhteensä
Pääoma 1.1.	977 408,41	646 457,50	858 217,88	1 609 824,79	759 842,14	796 668,12	587 595,81	902 502,74	191 403,41	4 603 209,49	1 783 176,03	13 716 306,32
Pääoman lisäys/vähennys												
Vuokratuotot	49 571,93	54 519,49	36 607,52		6 447,60							147 146,54
Osinkotuotot	2 945,50		951,78	5 538,16	1 959,31	8 071,76	10 027,05	6 134,60	774,98	13 015,01	3 741,93	53 160,08
Myyntivoitot	7 061,73		9 507,85	27 270,67	30 829,12		572,00	11 497,10		109 193,97	37 481,08	233 413,52
Arvonmuutokset	212,66		-6 249,51	-34 609,13	-13 018,95	-5 226,92	-17 723,48	-20 622,20		-76 644,61	-24 074,25	-197 956,39
Muut sijoitukset	3 157,95		2 237,00	10 956,33	4 636,69	530,10		11 084,04		32 379,90	10 937,60	75 919,61
Saadut kolehdit ja lahjoitukset						22 764,77					1 445 326,28	1 468 091,05
Henkilöstökulut											-106 679,00	-106 679,00
Palvelujen ostot	-14 086,68	-3 056,98	-1 588,87	-5 411,42	-2 335,62	-361,53	-475,36	-1 323,66	-769,28	-15 514,66	-5 671,96	-50 596,02
Annetut avustukset	-800,00		-13 442,49		-2 400,00			-5 270,00		-368 000,00	-1 178 794,26	-1 568 706,75
Vastikkeet	-24 722,69	-27 888,21	-11 761,71		-3 126,20							-67 498,81
Muut kulut	-4 115,72	-1 146,60	-22,01									-5 284,33
Siirto rahaston pääomaan/pääomasta	19 224,68	22 427,70	16 239,56	3 744,61	22 991,95	25 778,18	-7 599,79	1 499,88	5,70	-305 570,39	182 267,42	-18 990,50
Pääoma 31.12.	996 633,09	668 885,20	874 457,44	1 613 569,40	782 834,09	822 446,30	579 996,02	904 002,62	191 409,11	4 297 639,10	1 965 443,45	13 697 315,82

Omakatteisten rahastojen varat	Turku	Espoo	Helsinki	Tampere	Porvoo	Mikkeli	Kuopio	Lapua	Oulu	Kv. Ekum.rahasto	Diak.rah.	Yhteensä
Sijoitukset	323 840,56	617 804,04	370 451,08		66 544,43							1 378 640,11
Pitkäaikaiset saamiset								400 666,67				400 666,67
Saamiset (sisäiset) KKR:lta	107 580,86	13 661,02	99 593,46		19 041,39		173,6					240 050,33
Rahoitusarvopaperit	530 526,59		348 714,28	1 623 713,24	687 474,30	760 698,55	475 219,08	533 249,63	130 152,92	4 690 773,73	1 836 632,41	11 617 154,73
Rahat ja pankkisaamiset	35 975,08	47 990,14	55 698,62	19 671,00	9 773,97	98 589,36	104 603,34	56 859,71	143 549,18	17 915,98	222 580,74	813 207,12
Lyhytaikainen vieras pääoma	-1 290,00	-10 570,00		-29 814,84		-36 841,61		-86 773,39	-82 292,99	-411 050,61	-93 769,70	-752 403,14
Yhteensä	996 633,09	668 885,20	874 457,44	1 613 569,40	782 834,09	822 446,30	579 996,02	904 002,62	191 409,11	4 297 639,10	1 965 443,45	13 697 315,82

Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulilla on lisäksi kaksi testamenttirahastoa, joiden kirjanpito hoidetaan kapitulissa erillisellä kirjanpito-ohjelmalla. Näiden rahastojen tilinpäätökset integroidaan

Kirkon keskusrahaston tilinpäätökseen, mutta tilikartoista johtuvien erojen takia yhdistelyä ei ole tehty tilitasolla. Nämä rahastojen katevarallisuus on esitetty taseessa

toimeksiantojen varoissa ja vaikka rahaston nettomuutos siirretäänkin taseen vastattaviin ennen toimintakatetta, niin siirron vaikutus ei nouse omaan pääomaan.

Rahastojen varallisuus on tilinpäätöksessä 1 904 500,33 euroa ja siirrot rahastoihin olivat -45 173,43 euroa.

Omistukset muissa yrityksissä

Kirkon keskusrahasto omistaa seuraavista yrityksistä yhden viidesosan tai sitä suuremman omistusosuuden. Luvut ovat vuoden 2017 lukuja.

Nimi	Kotipaikka	Omistus	Oma pääoma (Eur)	Tulos, Eur
Kiinteistö Oy Helsingin Eteläranta 8	Helsinki	67,3 %	21 786 399,09	0,00

Vastuositoumukset

Laskennallinen osuus eläkevastuusta

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu on laskettu täyden rahastoinnin periaatteen mukaisesti noudattaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakia (KiEL) sekä soveltuvin osin työntekijäin eläkelain (TEL) rekisteröidyn lisäeläketurvan ja työntekijäin eläkelain (TyEL) laskuperusteita. Lähtökohdiana ovat olleet vakuutustoimessa yleisesti hyväksytyt matemaattiset mallit ja laskentaperiaatteet.

Eläkevastuu on laskettu yksilöllisesti jokaiselle KiEL:n piirissä eläkettä joskus työhistoriansa aikana kartuttaneelle henkilölle, olipa tämä jo eläkkeellä, KiEL:n mukaisessa työssä tai työstä eronnut, mutta ei vielä eläkkeellä. Laskenta on tehty ns. prospektiivisellä menetelmällä eli laskettu jokaiselle henkilölle laskentahetkeen mennessä KiEL:n piirissä karttuneista eläkeoikeuksista pääoma-arvot diskonttaamalla tulevaisuudessa maksettavat eläkkeet laskentahetkeen. Laskennassa on käytetty TyEL-perusvakuutuksen kuolevuutta ja työkyvyttömyysalkavuuksia.

Diskonttauskorkona on käytetty 2,7 prosenttia, jonka on katsottu olevan tulevien ansiotasomuu-
tosten ja eläkkeiden indeksikorotusten ylittävä reaalikorko.

Kevan tekemän eläke-ennusteen mukaan kirkon eläkevastuu vuoden 2018 lopussa on 4 688,4 M€ (2017: 4 630,6 M€).

Kirkon eläkerahaston suuruus 31.12.2018 on 1 479,9 M€ (2017: 1 542,2 M€), joten koko kirkon eläkevastuuvajaus on 31.12.2018 3 208,5 M€ (3 088,4 M€).

Koko kirkon palkkasumma vuonna 2018 oli 497,7 M€ ja Kirkon keskusrahaston oma palkkasumma 22,4 M€. Näin ollen Kirkon keskusrahaston laskennallinen osuus kattamattomasta eläkevastuusta on 144,7 M€.

Vuokravastuut

Kirkon keskusrahastolla on vuokravastuu seuraavien hiippakuntien tuomiokapitulien tilavuokrauksesta: Helsinki, Espoo, Turku ja Tampere. Lisäksi keskusrahastolla on vuokravastuu Porvoon ja Helsingin piispojen asunnoista sekä Kirkon tutkimuskeskuksen toimitiloista Tampereella, Lapuan kapitulien vuokraamasta toimitilasta Jyväskylässä, toimitiloista Seinäjoella ja Lapualla.

Kirkon palvelukeskus (Kipa) on aloittanut toimintansa Oulussa vuonna 2011 ja vuonna 2018 Kipa muutti heille remontoituihin toimitiloihin. Vuokranantajana on Technopolis. Lisäksi Kipalle on vuokrattu toimitilat Porvoosta. Kirkkohallituksen tietohallinnon käyttöön on vuoden 2016 alusta vuokrattu tilat Seinäjoelta.

Vuokrasopimuksista osa on määräaikaista: Kirkon Palvelukeskus Oulussa vuoteen 2023 asti, Espoon tuomiokapituli vuoteen 2024 asti, Helsingin tuomiokapituli vuoteen 2021 asti ja Porvoon piispan asunto vuoteen 2034 asti. Kirkon palvelukeskuksen toimitilat Porvoossa on vuokrattu vuoteen 2023 asti ja vuoden 2018 alussa vuokratut Lapuan toimitilat on kolmen vuoden määräaikaisella sopimuksella. Toimitilat Lapuan kapitulille on vuokrattu toistaiseksi olevalla sopimuksella kesällä 2015. Määräaikaisten sopimusten vuokravastuu on vuositasolla keskimäärin 937.500 euroa, 1-5 vuoden aikavälillä 2.541.000 euroa ja viiden vuoden jälkeen 660.500 euroa.

Toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia ovat Turun, Tampereen ja sekä Lapuan kapitulin Jyväskylän toimipisteen vuokrasopimukset. Lisäksi toistaiseksi voimassa olevia ovat Helsingin piispan käyttöön vuokrattu asunto, Tampereen tutkimuskeskuksen tilat, Lapuan kapitulin tilat Seinäjoella sekä Kirkkohallituksen tietohallinnon käyttöön vuokratut tilat Seinäjoella. Näiden toistaiseksi voimassa olevien vuokrasopimusten vuokravastuu on vuositasolla 434.700 euroa.

Laitteiden vuokra- ja leasing-vastuita oli seuraavasti:

Eur	31.12.2018	31.12.2017
Vastuut seur. 12 kk	558 018,26	113 663,56
Myöhemmät vuodet	734 089,43	47 095,85

*leasing-vastuiden esittämistapa on muutettu yleisemmän käytännön mukaisesti siten, että vastuut esitetään tilinpäätöspäivästä eteenpäin eli vastuut seur. 12 kk käsittää tilinpäätöspäivästä seuraavana vuotena erääntyvät leasingmaksut.

Luettelo kirjanpidosta ja aineistosta

Varsinaiset kirjanpitokirjat

Tilinpäätös ja toimintakertomus
Päiväkirja
Pääkirja
Tuloslaskelma
Tase

Apukirjat

Kassakirjanpito
Ostoreskontra
Laskutus ja myyntireskontra
Kolehtikirjanpito
Vuokra- ja vastikekirjanpito
Palkkakirjanpito
Matkalaskukirjanpito
Käyttöomaisuuskirjanpito

Kirjanpidon tosittelajit

Nro-sarja	Tositelaji	
Kassa- ja muistiotositteet		
1	AB	Kirjanpitosite - peruutus/kuittaus
1	SA	Kipan muistiotosite
1	SK	Seurakunnan muistiotosite
1	SR	Sijoituskirjanpidon muistiotosite
1	SZ	Muistion peruutus
1	TO	Tiliote
1	ZM	Kirjanpitosite - M2 matkalaskuohjelmasta kirjanpitoliittymä
Myyntilaskut		
18	DA	Asiakastosite
18	DG	Asiakkaat – hyvitys
14	DZ	Asiakkaat – maksu
9	RV	Laskun siirto
Ostolaskut		
19	KA	Toimittajatosite
19	KG	Toimittajat – hyvitys
19	KR	Toimittajat – lasku
15	KZ	Toimittajat – maksu
19	TM	Matkalasku ostoreskontra
Käyttöomaisuus		
1	AA	Käyttöomaisuuskirjaus
3	AF	Poistokirjaus
1	AZ	Purku käyttöomaisuuteen

Palkat

1	PA	Palkkatosite
1	PV	Lomapalkkavaraus

Käytetyt tositenumerot

Numerosarjan tila

90000000	99999999	90011834
1000000	1999999	1007359
3000000	3999999	3000017
14000000	14999999	14011273
15000000	15999999	15016975
18000000	18999999	18000032
19000000	19999999	19018790

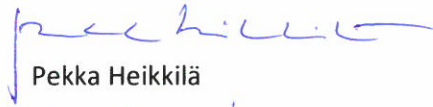
Toimintakertomuksen sekä tilinpäätöksen 31.12.2018 allekirjoitukset

Helsingissä 26. helmikuuta 2019

Kirkon keskusrahasto

Tapio Luoma

Pekka Heikkilä

Tarja Kantola

Elina Kempainen

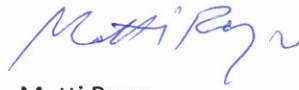
Matti Ketonen

Simo Peura

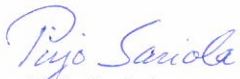
Risto Rasimus

Matti Repo

Kalervo Salo

Pirjo Sariola

Heikki Sorvari

Åsa A. Westerlund

Vuokko Vänskä

Leena Rantanen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä maaliskuuta 2019

KPMG Oy Ab

Jorma Nurkkala
KHT, JHT

Tilintarkastuskertomus

Kirkolliskokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Kirkon Keskusrahaston (y-tunnus 0118950-3) hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2018. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti sekä antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiimme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia keskusrahaston niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen velvollisuudet

Kirkkohallitus vastaa tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Kirkkolain säännösten mukaisesti sekä soveltuvin osin Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Kirkkohallitus vastaa myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Kirkkohallitus on tilinpäätöstä laatiessaan velvollinen arvioimaan keskusrahaston kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksiin esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos keskusrahasto aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonamme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen

voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon keskusrahaston
- sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä keskusrahaston kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei keskusrahasto pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Kirkkohallitus vastaa muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdesämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 19. maaliskuuta 2019

KPMG OY AB

Jorma Nurkkala
KHT, JHT

